СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ РІК XXXII. Число 156. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 7. липня, 1924. VOL. XXXII. No. 156. Jersey City, N. J., Monday, July 6, 1924. THREE CENTS

В пятий день голосовання демократична конвенція голосувала вже 69-тий раз без висліду.

ВНОЧІ 4-ого ДЖУЛАЯ ВИЛЛІЄМ ҐІББС МЕКЕДУ ЗДОБУВ УЖЕ 530 ГОЛОСІВ.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 4. липня. — Голосованнє на кандидата на президента Злучених Держав на демократичній конвенції продовжалось далі і в пятницю, в День Независимости. Як попереднього дня так і нині засіданнє тягнулось пізно в ніч. Сьогодня конвенція вже голосувала 69-ий раз. Зміна була тільки ся, що як в четвер число голосів кандидата МекЕду було трохи впало, так у пятницю перед північчю підскочило аж до 530. Тоді йому бракувало вже тільки 20 голосів до абсолютної більшости на 1098 всіх делеґатів, але до вибору треба трох четвертин голосів, себто 732. Навіть колиб конвенція мала змінити постанову, так що абсолютна більшість могла би вибрати кандидата, то навіть для приняття сеї зміни треба тепер трох четвертин голосів делеґатів.

Одначе приклонники кандидатури МекЕду, бачучи постійний зріст його сили, запевняють, що його кандидатура остаточно осягне більшість голосів, як вже не сього тижня, так у крайному разі з початком слідуючого тижня.

Смит мав сьогодня найбільше 335 голосів.

Двох кандидатів, Какс і Ролстон, відкликали свої кандидатури.

З інших кандидатів при 69-ому голосованню мали: Джан В. Дейвис 64 голоси, Бейкер 56, Андервуд 38, Ґлесс 25, Рабинсон 21, Ричі 16.

НЕ ХОТЯТЬ СЛУХАТИ СМИТА.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 4. липня. — Приклонники кандидата Смита поставили на демократичній конвенції внесенне, щоби допустити кандидатів, аби представились делеґатам і виголосили свої програмові промови.

Конвенція відкинула се внесенне.

Відкиненне вважають невдачею Смита, бо приклонники Мек-Еду повалили внесенне тому, що ґалерія в салі запевнена Нюйорчанами, котрі криком намагаються робити настрій в користь Смита.

СМИМТ ХОЧЕ ТАКИ ҐОГВОРИТИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 4. липня. — Ґовернор Смит хоче конче говорити до делеґатів. Його приклонники хотять наняти Карнеґі Гол і у вільну хвилю запросити туди делеґатів, щоби Смит міг до них виголосити промову.

ПЕРЕМУЧЕНІ ДЕЛЄҐАТИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 4. липня. — Делеґати на демократичній конвенції вже перемучені двотижневою сесією і безконечним голосованнем і заявляють, що раді-б, аби конвенція вже як найскорше покінчилась і вони могли поїхати домів.

Декотрі біднійші делеґати, вичерпались уже зі своїх фондів і вже тому хотіли-б вертатись домів.

ФОНД ДЛЯ ДЕЛЄҐАТІВ.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 4. липня. — Вилієм Дж. Рраен з Флориди предложив конвенції проект, щоби створити фонд для позички гроший тим делеґатам, котрі ізза довгого тривання конвенції остались без фінансових засобів.

КАНДИДАТУРА ЛА ФОЛЕТА НА ПРЕЗИДЕНТА ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

КЛІВЛЕНД, Огайо, 4. липня. — На тутешній конвенції орґанізації „проґресивної політичної акції" син сенатора Ла Фоллета прочитав лист батька, в якому він заявляе, що готовий приняти кандидатуру орґанізації на президента, але завважуе, що виборчу кампанію хоче вести яко независимий кандидат.

Покищо Ла Фоллет противиться орґанізованню „третьої партії".

Делеґати, яких було понад 1,000, приняли писмо Ла Фолета до конвенції із запалом і хотіли зараз іменувати його однодушно кандидатом на президента Злучених Держав. Одначе голосованне відложено до суботи, 5-ого с. м.

СИН КУЛИДЖА СМЕРТЕЛЬНО ХОРИЙ.

ВАШИНҐТОН, Д. К., 4. липня. — Молодший син президента Кулиджа, Калвин Кулидж, молодший, лежить смертельно хорий.

Підчас гри він скалічив собі ногу і дістав затроєнне крови.

До хорого призвано кількох лікарів.

Батько і мати, котрі вибирались на прогульку пароплавом Мейфлавер, покинули сю гадку і сидять біля 16-літнього сина, вижидаючи нетерпеливо його подужання.

КУЛИДЖ НА ЗІБРАННЮ ОСВІТНОГО СТОВАРИШЕННЯ.

ВАШИНҐТОН, Д. К., 4. липня. — Президент Кулидж виголосив нині промову на зібранню „Стовариšення національної освіти".

Він заявився за примусовим навчанням у школах та евентуальною контролею шкіл федеральною владою.

АМБАСАДОР ІДЕ НА ВАКАЦІЇ.

ВАШИНҐТОН, Д. К., 4. липня. — Італійський амбасадор князь Каетані виїхав до Італії на вакації. Вернеться біля 15-ого жовтня.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА І СТУДЕНТСЬКА ЕМІҐРАЦІЯ.

Чехословацький уряд відповів на інтерпеляцію комуністичного посла Гакена про московських та українських студентів, що користуються допомогою чехословацького уряду, таке: Чехословацький уряд піддержуе матеріяльно 3,403 московських студентів, 250 слухачів фахових шкіл і 845 учнів двох московських ґімназій. З українських студентів користае з допомоги 1.506 та 102 екстерністи. Крім цього уряд допомагае ще 605 московським і українським учням чеських середніх шкіл... Правда, що московські професори та студенти живуть на кошт Чехословацької Республики, але твердження про те, що від них не вимагається ніякої праці та виконування обовязків, не відповідае правді. Кожна окрема людина має право на свої власні політичні переконання і в тому напрямі на московських і українських професорів нема ніякого ділання тай не потрібне воно коли і між ними є особи крайно лівих і крайно правих поглядів. Міністерство закордонних справ може потвердити лиш те, що ні один з професорів не займається активно політикою. Всі московські та українські студентські орґанізації працюють з дозволу міністерства внутрішних справ і не мають на меті політики а виключно свої станові інтереси.... Їх діяльність контролюють відповідні державні установи.

ЗНЕВАГА УКРАЇНЄЬКИХ СВЯТ.

В день Вознесенія в четвер 5. червня переводила польська адміністрація пятнування бугаїв у селі Чижикові біля Винник. Діялося це в часі богослуження в церкві. Богослуженню вторував рев бугаїв, напроваджених з кількох дооколичних громад. На Зелені свята заповіла та сама „толерантна" польська адміністрація чищення молодих жеребців також в селі Чижикові для цілої околиці і то на перший і другий день українських свят. Громада села відносилася до повітової ради з проханням, щоби не зневажати релігійних українських свят, та щоби ту конячу операцію відложити на будні, але рада чи краще п. Краєвскі, повітовий ветеринар заявив, що розпорядку відкликати не може.

ДУХОБОРИ ІДУТЬ НА УКРАЇНУ.

Народній Комісаріят Земельних Справ УСРР. звернувся з проханням до Народнього Комісаріяту Шляхів СРСР., щоби в розпорядження українського Наркомзему доставлено 600 ваґонів для перевозу переселенців духоборів з за Кавказу в Катеринославщину. В цьому році треба перевезти 2.600 душ переселенців-духоборів, 2.100 штук їхніх коней та 3.500 штук рогатої худоби і понад 8.000 овець.

ВІДГОМІН УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКОЇ ВІЙНИ.

В дні 12. червня ц. р. відбулася перед львівським окружним карним судом під проводом судді Ґебултовского розправа проти бувшого старшини У. Г. А. Семена Трусевича, якого прокураторія обвинила у „ріжних родах злочинів", а саме о реквізиції, які кваліфікується як звичайну крадіж; у злочині публичного насильства через ушкодження чужої власности (на ділі це звичайні воєнні знищення), та через небезпечні погрози проти урядових осіб вкінці у провині збіговиска.

В ході розправи, яка не виказала ніяких моментів, що обтяжилиб обвинуваченого, переслухано свідків Казиміра Мармароша, властителя Карова, Ядвігу з Мармарошів Гулінкову і кількох селян — одначе ні один зі свідків не ствердив ніякої вини обвинуваченого.

В часі розправи доходило кілька разів до непорозуміння між оборонцем адв. дром Марітчаком і предсідником трибуналу щодо протоколування зізнань свідків.

Задля переведення доказу з допущених відводових свідків і з причини відсутности кількох допущених вже свідків, розправу відкладено.

ЧОГО З ТЕРНОПОЛЯ?

Польське міністерство рільництва отримало з Франції нове запотребованнє достави польських рільних робітників. Міністерство доручило урядовому бюрови посередництва праці в Тернополі (Східна Галичина) звербувати 200 робітників і негайно вислати їх до Франції. З Тернополя,— а чому не з Ченстохови? Тернопільщина заселена майже виключно Українцями. Видко, Польща має на вивіз тільки Українців.

ЛІКУВАННЯ НЕЗАМОЖНИХ СЕЛЯН НА УКРАЇНІ.

З докладу представника „Червоного Хреста" на засіданню центрального комітету незаможніх селян при ВУЦВК-у виявилося, що серед незаможнього селянства України надзвичайно поширяються ріжні недуги, особливож сухоти. У всякому разі відсоток хорих на сухоти незаможніх селян не є нищий як хорих на сухоти міських робітників.

Президія Центрального Комітету незаможних селян ухвалила просити „Червоний Хрест" — тому, що неможливо призначити місця для дорослих — виділити їх бодай для дітий КНС.

Порушено думку, щоби для хорих членів КНС. придбати 100 ліжок та щоби президія ВУЦВК-у призначила на цю ціль гроші. Як-не-як, але з огляду на масове поширення цеї страшної недуги (сухіт) як наслідку страшного голоду повищі міри лікування є крайно невистарчаючі.

НОВЕ УКРАЇНСЬКЕ НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ЗА КОРДОНОМ.

Дня 10. ц. м. відбулося заснування українського біольоґічного Товариства в Празі. До президії увійшли: як голова академик проф. Андрієвський, секретар др. Сисак. Просять усіх українських біольоґів і в поза Чехословаччини зголошуватися, щоби можна навязати орґанізаційні звязки. В понеділок дня 23. ц. м. пів до 3 год. відбулося в салі топоґрафічної анатомії проф. Вайґнера наукове публичне засідання Товариства зі слідуючими рефератами: 1) Проф. Старков — Збільшення поверхней, які є для орґанізму корисні, як біольоґічний закон. 2) Проф. Андрієвський — Студія над ґемолітичною акцією дуоденального химусу. Листи до Товариства проситься адресувати:

Prof. Starkov, Praha II. Katerynska 23. Ustav pro topografioku anatomiu prof. Weignera.

„ВИСЬЦІҐІ" ПО ЛЮДСЬКІЙ ПРАЦІ.

З Чорткова пишуть:

По санації фінансів приходить на чергу санація „кресів". Як вона на ділі виглядає, хай послужить слідуючий факт. В неділю 1. червня, 1924, стаціонований в Чорткові полк уланів оголосив великими афішами „висьціґі". Ну перегони! Кудиж саме ті перегони відбувались? Якраз по селянських засівах, по відцвитаючому житі, пшениці, кукурузах і т. п.

Ось назвиська деяких пошкодованих: Осипови Яхницькому переїхали здовж цілих гоний вже цвитучої конюшини (а було їх 15 на конях в шаленім бігу і зараз по зливнім дощі) поперек жита, пшениці і бараболь. Промиславу Краєвському (латинник) також в поперек всього збіжа через 8 морґів. Зах. Дяшину М. Титяничеви і много іншим також по засівах. Та коли селянин М. Т. хотів їх здержати і спамятати, то мало що не потратували його кіньми. Гай! гай! Ти хліборобе плати „даніну", плати доходове, плати „майонткові залічки", податок, а за те маєш „висьціґі" по твоїй праці.

РОДИННЕ ЩАСТЯ.

В м. Кічлей (Англія) послідував уже другий випадок виїмкового благословенства для робітничої убогої родини. Жінка робітника привела йому відразу четверо діточок на світ. Так і прийшли вони парами, бо між ними дві дівчинки і два хлопчики. І діти і мати здорові. Цей як і попередній випадок мали місце в тому самому містечку і в робітничій родині. Батьки можуть жалувати що вони не вродилися Французами, бо тоді з нагоди так великого родинного щастя, була би інґерувала в цій справі держава своїм авторитетом та наділила би їх ордерами, а дітей відповідними грошевими подарками. Та у Франції не було ще випадку такого родинного щастя від коли вона істнує.

Француський премієр Ерріо знову попав у прикре політичне положеннє.

ПАРИЖ, 3. липня. — Тутешня преса приносить відомість з Лондону, що француський премієр Еріо згодився підчас недавньої стрічі з британським премієром Мекданелдом згодився, аби для пильновання виконання Німеччиною пляну Доса назначено не теперішню аліянтську .комісію .„воєнних відшкодовань", але інший збір, імовірно Лігу Народів. Він, кажуть мав заявити свою вступну згоду, а остаточно вирішити сю справу мала аліянтська нарада, яка буде в Лондоні дня 16. с. м.

З того приводу тутешня преса піднесла великий крик, бо сим робом Франція стратила б ту силу, яку мае через комісію репараційну („воєнних відшкодовань"). В сій комісії є 4 членів: англійський, француський, італійський і бельґійський та пятий голова Француз. Голова має рішаючий голос у всіх справах. Длятого ся репараційна комісія, яку створено на основі версайського договору, була поправді не аліянтською а француською комісією. Француські націоналісти сподівались, що і тепер, колиб принято і введено в житте плян Доса, контролю над зобовязаннями Німеччини мала б та репараційна комісія, а через неї властиво Франція.

З уваги на це француські націоналісти піднесли крик з приводу появи вістки, начеб-то Ерріо згодився на погляд Мекданелда, в Пуанкаре зажадав у комісії закордонних справ сенату, щоб Ерріо заявив, що він не згодиться на жадні зміни постанов версайського мирового договору.

Ерріо, бачучи війну проти себе, заявив, що відомість про те, що нагляд над зобовязаннями Німеччини мали-б аліянти передати іншому зборови, а не репараційній комісії, передчасна і недокладна, та що сю справу вирішить щойно лондонська конференція, яка зачнеться 16-ого с. м.

Одначе, як кажуть, Мекданелд не гадає годитися з француським поглядом на сю справу. Він, кажуть, вважає, що справа пляну Доса є окремою від репараційної комісії, і новою річю, для якої треба нових установ.

Кажуть теж, що Німці лиш під сею умовою приняли плян Доса, що репараційна комісія не мати-ме над нею контролі, бо контроля сеї комісії однозначна з вічною погрозою, що ось завтра Франція на основі постанови сеї комісії, а радше по своїй власній волі вишле свою армію для окупації німецьких територій.

В усякому разі буде спір за се питанне і вельми важко буде Францію прихилити до погляду Анґлії.

Француські націоналісти лиш вижидають, аби Ерріо спотикнувся у Лондоні і готовлять йому заяву недовіря в парляменті, по якій він мусів би уступити зі становища премієра.

МЕКДАНЕЛД ПРО УЧАСТЬ АМЕРИКИ В КОНФЕРЕНЦІЇ.

ЛОНДОН, 3. липня. — Британський премієр Мекданелд сказав нині у своїй промові у Валії, що він радий, що Америка візьме участь в аліянтській конференції у справі пляну Доса, яка зачнеться дня 16-ого липня с. р. в Лондоні. Він зазначив, що така велика держава як Злучені Держави, не може держатись осторонь міжнародніх справ.

НІМЕЧЧИНА І ПЛЯН ДОСА.

БЕРЛІН, 3. липня. — На зібранню премієрів стейтів Німеччини німецький федеральний концлер др. Маркс предложив звіт про плян Доса і про переговори у сій справі. При кінці свого звіту він візвав премієрів, щоби згодились на плян Доса.

Як запевняють, вони не приймуть резолюції про згоду на плян Доса, але поодиноко заявлять канцлерови, що годяться на нього.

МУССОЛІНІ КАСУЄ ФАШІСТСЬКЕ ВІЙСКО.

РИМ, 3. липня. — Італійський премієр Муссоліні заявив сьогодня, що найдалі до кінця сього місяця буде скасована фашістська міліція.

Досі вона була окремим війском Муссолінія. Тільки йому складала присягу і була йому до розпорядимости, коли він потребував вжити сили для удержання своєї власти. Тепер вона буде влучена до правильної армії і зложить присягу вірности королеви. Також до неї можуть зголошуватись усі італійські горожани.

З КУЛЕЮ У ЛЕГКИХ.

ВІДЕНЬ, 3. липня. — Австрійський премієр др. Іґнац Зайпель вийшов нині зі шпиталю. Його рана загоїлась, але куля осталась і надалі в легких.

Тепер він перейшов до малої католицької санаторії, де ще остане кілька тижнів.

ПОЛЬСЬКИЙ ДИНАМІТ В ДАНЦІҐУ.

ДАНЦІҐ, німецьке вільне місто, 4. липня. — Населенне міста протестує проти Ліґи Народів, що дозволила на привіз сюди з Франції на кораблі Марта 1,000,000 фунтів амуніції для Польщі. Яко протест проти Ліґи Народів із сього приводу страйкували в середу увесь день всі тутешні робітники.

Перевіз вибухових матеріялів через Данціґ і Вислу є небезпекою для населення.

З РУМУНСЬКОЇ ТЮРМИ НАРОДІВ.

БУКАРЕШТ, столиця Румунії, 4. липня. — Премієр Братіяно заявив нині, що румунське правительство змінить свою політику в Бесарабії; покине терор і признасть права національним мешканцям.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодинокое число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сити і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

В Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

КОРОЛІВСЬКИЙ ЛІКАР БОРОНИТЬ АЛЬКОГОЛЬ

—o—

Дня 1. с. м. наспіла з Лондону ся телеграма:

КОРОЛІВСЬКИЙ ЛІКАР БОРОНИТЬ АЛЬКОГОГЛЬ.

ЛОНДОН, 1. липня. — Лікар короля Юрія V лорд Досон оф Пенн промовляв учера вечером в палаті лордів в обороні алькоголю.

Він сказав, що великі мистці були-б не створили великих творів у літературі і малярстві на дієті джинджер ейлів і грейп джусів.

Далі сказав він, що найславнійші лікарі світа вважають алькоголь корисним складником.

На думку лорда Досона алькоголь впливає корисно на нервову систему чоловіка, якщо він його вживає у відповідній мірі та у відповідному часі.

Алькоголь, каже Досон, потрібний для розвеселення і легкої думки чоловіка.

Ми не маємо права, казав він, відбирати людям радість і вдоволення в товариському життю.

Гадаємо, що кождий, хто прочитав сю депешу, призадумався і погадав собі: Чи се правда, чи ні?

І як гадаєте, правда, чи ні?

Поправді, то там є трошки правди, але се правда панська для панів, в якій є сила силенна неправди панської для народу.

Се ЛІКАР КОРОЛЯ, самий пан, ШЛЯХТИЧ, говорив в обороні алькоголю в палаті лордів, себто палаті англійської ШЛЯХТИ. Казав він, що, на його думку, алькоголь впливає корисно на нервову систему чоловіка, якщо він його вживає у відповідній мірі та у відповідному часі.

Він може таке сказати ПРО СЕБЕ, бо яко лікар він знає, коли і кілько він може зажити алькоголю. Яко лікар він може знати, що у певних хвилях в життю чоловіка алькоголь може вплинути корисно на нервову систему. Яко лікар і розумний чоловік він знає, кілько того алькоголю вжити і стільки вжие. Яко пан і богач він може купити найкрасші і найчистійші вироби алькоголю, з якого первісні шкідні складники усунені. І навіть, якби він у своєму суді завівся, так яко лікар і богач він собі порадить з хоробою, яку спричинив вірою в благородність алькоголю. У крайній потребі поїде собі на кілька тижнів до лічничих купелів і мінеральними водами направить се здоровле, яке підірвав алькоголь.

Але чи се правда для кождого чоловіка? Чи се правда для БІДНИХ міліонів?

Ні! Передівсім, звичайний чоловік не може знати так як учений лікар, коли і кілько йому можна би вжити алькоголю. І тут відразу на ньому мститься неправда панська для народу. Бо правда каже, що алькоголь не корисний для нервової системи, але він НЕРВОВУ СИСТЕМУ РУЇНУЄ. Для ствердження сього не треба аж науки, бо кождий з нас може щодня побачити як не одного то більше таких людий, котрих нервову систему знищив ніхто інший як тільки і єдино той алькоголь, хвалений королівським лікарем, котрий певно самий мусить мати кілька горалень. Кілько то людий є в Америці, в кождому стейті, в кождому місті, в кождій громаді, що представляють одну страшну руїну, або є на дорозі до руїни власне завдяки алькоголеви і більш нічому, хиба ще своїй легкодушности до свого життя! А таксамо і в Англії, як не гірше!

Але королівський лікар про се не дбає. Він королеви і собі припише, кілько, коли, і що можна випити. Звичайно, вони не випють нічого поза якесь найліпше, найдобірнійше і найдорожше вино. Але народу богато, так він про нарід не дбає. Нехай приймє його слова кинені з палати лордів і труїться сивухою, аби йому і королеви з того були доходи. Бідні люди стратять останнє на сивуху; випють отруйний „благородний" напиток; знищать своє здоровле, але лічити їх нікому. Королівський лікар не кине короля ради здоровля сірих мас і не пішле їх королівським коштом в купелеві місця, бо він же з них і з випитої ними горівки є паном а король королем.

Длятого панська правда для сірих мас є страшною неправдою і вже трутиною самою в собі. Колись труїли пани своїх підданих горівкою, яку їм давали насилу, а тепер труять їх підлесними словами з панського місця в панській палаті. Всяко, аби тільки з горалень плила горівка між народ, а від народу золото до горалень для панів.

Тож позір перед панськими радами для мас! Кожде слово панів се трутина, навіть як не прихвалюють трутини, а що доперва, коли хвалять трутину.

Сто разів більший позір на панські слова повинні давати МАСИ В АМЕРИЦІ.

І тут пани пють добре вино. Пють найкрасші вина і шампани з Европи, а як се їм підірве здоровле, їдуть туди направляти його в купелевих місцях.

А бідні МАСИ через загоріле законодавство ПЮТЬ НАЙСТРАШНІЙШУ ОТРУТУ В СВІТІ — МУНШАЙН.

Ніхто їм не перепиняє САМОЗНИЩЕННЯ і маси самовинищують себе і своє поколіннє при помочі трутини, яку самі на себе виробляють і самі в себе вливають.

Щоднини чуємо майже з кождого міста, що там люди померли або розхорілись наслідком вжиття муншайну. Чи є таке містечко в Америці, деб не помирали люди з муншайну? Справедливо треба сказати, що нема, бо скрізь царить пошесть муншайну.

От і нині пишуть нам з одного міста, що там помер дуже чесний, порядний і розумний Українець. Був лідером між місцевими Українцями; всі його любили і поважали. Був ще цілком молодий і здоровий. Повний надії і щастя, аж раз випив один келішок муншайну і до 10 годин по страшних муках перейшов на тамтой світ. Чому так нагло помер? Бо, кажуть, сей „фабрикант" муншайну не чистив пайп, а зібрана в них зелена плісень найсильнійша трутина, дісталась до фляшки, якою сього молодого нашого земляка почастовано на другий світ.

В кождому муншайні є трутина, а в затроєному зеленою плісню є трутина, якої ради-б дістати самовбийники.

Такої трутини не влнете собаці, ані котови, ані коневи, а приятелеви, собі, жінці, або дитині даєте, не надумуючись навіть, що за хвилю може ся трутина принести конець, а в усякому разі бодай повільне нищеннє організму.

Богато людий отямилось, побачивши страшні наслідки муншайну на собі або других, а кілько то ще є байдужних!

Нехай же вони кинуть байдужність і з нею муншайн! Як не сиплють піску до мотору автомобілю; як не дають трутини коневи, так нехай же і делікатну машинерію свого тіла хоронять перед трутиною і перед радами королівських лікарів.

ПРАВО ВИЗНАЧЕННЯ--НАШЕ ЕЛЄМЕНТАРНЕ ПРАВО.

Промова посла Павла Васильчука виголошена в комісії заграничних справ польського сойму дня 23. травня с. р. підчас дискусії над промовою міністра Замойського.

(Продовження)

Нова хвиля терору.

Якраз тепер розпочалася нова хвиля польського терору на всіх українських землях. З пімсти за свою немін, правительство гнете кожний прояв народнього незадоволення і грізної постави в спосіб нечуваний в культурних державах. На черзі дня масові арешти, увязнення в кайдани, тортури і биття українських селян, робітників і інтелігенції, що борються на своє визволення. Нова хвиля нищення українського шкільництва, особливо в Галичині новий загострений похід поліції, дефензиви й адміністрації проти політичних українських організацій всіх відтінків та культурно-просвітних організацій. Врешті новий езуїтсько-адміністраційний похід проти православної церкви. В день імянин президента і в день національно-польського свята 8. травня відібрано силою поліції і висвячено на костели кілька нових церков на одній тільки Холмщині. В Убродовичах пов. Грубешів і Стужиці пов. Красностав пролилась кров в обороні церкви перед насиллям. Одночасно провадженє систематичне господарське винищування наших земель, непосильні податки і господарський хаос при цілковитому ігноруванні відбудови знищених війною теренів витворює грізний стан обуреного населення.

Тверда постава українського народу супроти польських плянів.

При такій ситуації, панове, наївним є слюняві бідкування на одну тільки „неспрявність державного апарату", а ще більше наївним є думати, щоб ви могли — когоб то не було з чинників української політики — зловити на гачок охлапів. Це зайве!

Для угоди не знайдете жадної дійсно-української партії жадного йісдного національного представництва. Ми за сильні, щоб йти на якіб то не було коншахти в тому напрямі.

Яке би не тяжке було наше положення, в оконечному підрахунку здобули ми державне становище на Вел. Україні, а українська справа в цілости, хоча тяжкими шляхами і великими, жертвами окуплювана виходить з дня на день на широкий світовий терен і завойовує собі щораз то більше признання. Твердо переконані в святість своїх ідеалів, вірні здобуткам демократії культурного світу, непохитно переконані ми в остаточній перемозі наших постулятів.

Очевидно, що в пошуканні за догідними собі людьми, можете знайти кількох послушних негідників, відкидків українського суспільства. В цьому вже маєте практику. Але питаю, чи це поможе вам вийти з тяжко клопітливої ситуації. Служать же вам військовими капелянами співробітники славетного Евлогія і є найкращими в вашому розумінні патріотами. Багато з тих обрусителів чорної сотні тепер є у вас не менш ряними польонізаторами. Вони легко змінили „віхи". Але народня мдаса розуміє ваші зле укриті пляни. Вона відповідає зненавидженням всього польського.

Стан війни між Польщею і нами.

Панове! Нас не треба обдаровувати. Ми почуваємо себе господарями на власні йземлі. Самі, на власному історичному досвіді знаємо, що хвилеві неуспіхи і програні не вбивають змагань нації, тим більше молодої, як ми, що тільки пробудилася до власного життя. Навпаки, гноблення загартовує очищає, мову в огні, і скріпляє народ в націю та виковує національний характер. Теперішній страшний режім на наших землях є нічим иншим, як станом війни між Польщею і нами, війни тихої, але страшної і завзятої; не можна сказати, щоб вона була безкровна, — тим більший в тому жах. Світ ще не досить поінформований про це. Через те всякі полуміри у вирішенню справ т. зв. меншостей не досягнуть цілей. Вони спізнені.

До нас мусить бути примінений принцип плебісциту. Ми бажаємо повного і нічим необмеженого самовизначення. То є наше елементарне право і від того не відступимо. Мир на Сході Европи може бути збережений тільки тоді, коли Польща признасть цей принцип вповні. Гадаю, що це лежить в її власному інтересі, в чому я глибоко переконаний. Признаюся, що не маємо ніяких ілюзій щодо можливости основної зміни в тому питанні польської державної думки теперішнього часу.

Ізоляція Польщі і навернення до Лїги Народів.

Отже спокій на Сході Европи загрожений цілком реально. Польща творить найбільшу небезпеку миру завдяки своїй політиці. Чи це може бути тайною для кождого тверезого політика в Европі? Зростання проти польського настрою на Заході Европи показує наглядно, що це основне джерело небезпеки европейського миру все яснійше починають добачувати. Все частійше незасліплені повоєнною психозою мілітаризму люде світу починають показувати пальцями на Польщу. Очевидно не потребую доказувати, як це ступнево причинилося до моральної політичної ізоляції Польщі — як держави — та втрати симпатій до Поляків — як народу, що по півтора столітті своєї неволі і боротьбі за визволення зразу по визволені на своєму праворі державного будівництва записав вже кровю невинних жертв своїх сусідів Українців і Білорусів гасла гнету й ексермінації політичної, культурної, господарської і фізичної.

Що при тій ситуації поможе зміна на становищі представника в Лізі Народів? Прецінь Польща вже зігнорувала ту Лїгу, бо відкликала звідти своє представництво, коли почали западати там рішення неприємні для Польщі, яким вона не захотіла підпорядкуватись. Хиба ціль теперішнього відновлення постійної польської делегації при Лізі Націй не виявляє яскраво правдивих інтенцій Польщі? Ясно для кожного, що це привернення наступило не для якихсь вищих пацифістичних, або вселюдських цілей міжнародного співділання, а лише стремління скріпити свої оборонні позиції на міжнародній форум на випадок евентуальних нападок, а може натиску в Лізі проти польської екстермінаційної політики до національних меншостей.

Але чи ця оборона у відношенню до закордону буде переконуюча, коли радикально не зміниться жахливий стан на наших землях? Очевидно, що причиниться вона ще до більшої компромітації Польщі. Через те, супроти висловлених моїми передбесідниками слів задоволення відносно признання на делегата при Лізі Націй п. Скржиньского, а також вдимоги польської лівиці заміни п. Скірмунта в Льондоні, який по виразу п. Домбского „не зможе мати спільного язика з п. Мекдонельдом", я до тих змін не привязую ніякого значіння. Для спільної мови треба вибирати язика тут. Щоб язик був чистий, треба змінити в корені внутрішню політику. Щож до п. Скржиньского, то, прошу вибачення за непарляментарний вираз, занадто має він запаскуджений язик з часів міністрування в кабінеті Сікорского. Зрештою, уважно вислухавши моїх шановних передбесідників, не набрав я переконання, щоби і панове з лівиці, а навіть сам пан Домбскі, могли би мати більший успіх, в чому переконують мене й результати місії п. Тугута в Римі, Парижі, Льондоні та панів з ППС. в Льондоні.

(Конець буде).

ЛИСТИ З ВОЛИНСЬКОГО СЕЛА.

Наказ за наказом.

Ви вже знаєте Братіє, що то недавно був у Луцьку соборик. Я писав, але не дописав, бо то нашому братови не так легко попасти між начальство. А хоч в мене і вуха нічого, та й ніс, що тобі з гончого, а все таки часом не про все зразу довідаєшся.

Ото на соборику відчитали наказ і всі мусіли підписати. Але, як то батюшка та дияконі, то хоч і начальство, але над ними ще гірше начальство то вони й підписали; — а що, як мужика та з мужика ніхто не скине, так ото наші церковні старости і нагадали їм: а 77 мов і 77 вір?... і не підписали. Вони так собі просто роздумали, як я ото Вам писав... Дарма, що протоєрей загрозив, що писатиме до Варшави про якесь недовіря до порядку чи щось.

Але ото був там на соборику ще один наказ, тільки вже не найвищого а так трохи високого церковного начальства — кремінецької консисторії: да не будеш покупаті церковних свічок у наших складах, но во епархіяльних!...

Гм... думаю собі, та й там мабудь не один так подумав — то ж то в инших складах, то на половину дешевше та бува в десятеро крацу свічку дістанеш !... Чого ж треба конче купувати гіршу та платити за неї дороще?... Та! — це вже не нам, а церковному начальству знати, чому милость така зійшла на епархіяльні склади, що з благословенства консисторії свічечним промислом промишляють. А це просто не склади, а так тільки називаються. Хтось навчився крутити, (не світом) а свічки, дістав благословенство ну і крутить, яко епархіяльний склад.

Ну! думаю собі, я би таки не переплачував... Але наші нещасливі пастирі, що то в більшости мають тільки Боже обивательство, бо в панстві на це не заслужили, то й мусять „восприімати височайше повеленіе". Та ще ж на велику та особисту відповідательність чи там „ответственность" зобовязались!... Хоч бери хіба та кождому вчися крутити та благословенство на склад діставай...

Але, Братіє, там на тих сoбориках один раз якийсь секретар встругнув їм штуку. — А там секретаря вибірають... — Кажуть, що взяв та написав протоколи по українськи... Їй Богу! — От думаю собі — той протокол десь пріє між всіми, що такі собі „настоящі". От колись учені ломатимуть собі голови коли історію писатимуть: де то взявся український протокол?

Коли то в Луцьку та ще й на повіті жили якісь Українці?...

Але я заговорився — ще чого доброго та завчасу перепишуть... А воно цікаво, щоби хтось колись та поломав собі трохи голову. — Вартніще, як „імосці" та наші свята...

Ну! — але я вже заговорююся. Прощавайте, Братіє, поки що, та глядіть — про все байдуже, — ні про що не думайте! На це є, як я Вам писав, всякії такі „імпрессарії";

— Хай вони думають, а тоді панам буде з чого сміятися, а мені — про що писати, а цензурі теж на роботі не збуватиме.

(Новий Час). **Безземельний.**

СМЕРТЬ І НЕЩАСТЯ НЕ ТРАТЯТЬ НАГОДИ. НЕ ТРАТЬТЕ І ВИ. ОБЕЗПЕЧІТЬСЯ В У. Н. СОЮЗІ СЕЙЧАС. ТЕПЕР ПРИЙМАЄСЬ БЕЗ ВСТУПНОЇ ОПЛАТИ.

Матвій Костишин.

КРИВДА ВІДПЛАТИТЬСЯ

Народе закутий!... терпиш за гріхи.
Мучать тя в кайданах прокляті ляхи
Щоб не взяв ти керми в свої власні руки
Друть з тебе свитину, беруть тя на буки.
За рідну землицю кровію ізлиту
За матір нещасну гореньком прибиту.
Народе закутий!... терпець розятрився.
Тиран твої крови до сита напився.
Стріляє!... мортує!... тюрми виповняє!...
Живцем до могили тебе уганяє
Щоб затерти сліди про козацький рід
Той про Україну згинув на все слід.
Народе закутий!... про кайдани знаєш.
І твою неволю ми всі відчуваєм
Ми знаємо кривди і тяжкі спраждання,
Ми чуєм розпачі гіренькі ридання,
Знаємо про жертви, що за волю гинуть,
Бо вісти з вітрами на чужину линуть.
Народе закутий!... мучать тя тирани...
Чи переживеш ти тяжкії кайдани?...
Що гризучи діло візьмуть твою силу,
Чи скутим сховають тебе у могилу?...

Ніколи закутим не зложать в могилі
Кров і дух козацький будиться що хвилі
Степи уже давно питають бубного
Коли наші вернуть до Дніпра старого?
Чи довго Січ буде на козацтво ждати
Щоб прийшло табори на ній розкладати?
Степ з буйним говоре, він шумить і віє
Немов промовляє: козацтво наспіє,
Мов зі сну устане, застогнуть ревучі,
Заспівають пісню козаченьки жвучі
В бій у бій за волю, за всі кривди наші
Хай допє несситий кровавої каші,
Він нам зготував ю у кайданах пити
А козацтво й матір в могилу зложити.

Та хвиля наспіє загомонять дзвони,
Прожене козацтво польські легіони
Зійде сонце волі усміхнеся мати
Знов козацтво стане свобідно гуляти
Кривда відплатиться, лях не буде в силі
Скутого народу погребати в могилі.

Джемейка, 17—6—1924.

З ГОЛОСІВ ПРЕСИ

ПРО ЛЕМКІВЩИНУ.

(З львівського Нового Часу).

Лемківщина це наша найдальше висунена країна на захід. Границя її йде руслом Дунайця, в горішньому її бігови, а граничними селами (на заході є села: Біла Вода й Чорна Вода, які вже є на пів польські.

Ціла територія числить 4.500 квадратних кільометрів, яка містить в собі слідуючі повіти: Частину новосяндецького, ясельський, горлицький, грибівський, кросненський, сяніцький й березівський, а **населення українського** тут є близько 500,000 Ціла Лемківщина є дуже богата в нафту, ліси та лічниці води (Жеґестів, Висова, Криниця Риманів, Івоніч).

Однак до тепер (на жаль!) ніхто навіть „тихим словом" не згадав про Лемків так, якби то нікого з нас не обходило, не боліло. Виглядає неначе Лемки не наші брати були, а вороги.

Може навіть ніхто й не застановиться над сучасним положенням погибаючих братів і не подумає про сяке-таке поліпшення їхнього життя, а вони лишаться далі такими (як нині є) темними, здаючись на ласку „добрих приятелів". Тому ми мусимо нині вже раз зірвати з хибною, певного рода еґоїстичною думкою, аби лиш „по Сян", а взятись енерґійно до оборони наших „кресів".

До війни Лемків держались кацапи, які саме тепер в гарячий час, час великого походу на нас— на наші „креси", покинули їх. Лемки покинені всіми борються нині тишком з наступаючою ворожою затією. По чиїй стороні буде побіда, то ще не знаємо, але коли не поможемо погибаючим братям, то напевно можна вже тепер сказати, що побідить ворог.

Бо наша окраїна лишилась без провідника і є незорґанізована. Вона не знає тепер, що має робити. Народ кидається тут і там, шукає помочі, але це все надармо. Помочі там не може тепер ніхто дати, бо на Лемківщині відчувається брак інтеліґенції, яка моглаб дати селянам яку таку моральну поміч, пораду. Не зачисляю я тут і старих священиків-кацапів, яких ніщо більше не обходить, як тільки здерти з бідного селянина за щонебудь. А то ще й порядно! Звідси то повстала ненависть Лемка до інтеліґенції (священика), хоча іноді й ідейний може десь є. Тепер взагалі Лемко до війни відноситься з великим упередженнєм і недовірем до кождого інтеліґента, по тамошньому „пана" і то на кождому кроці, мовляв, вони „мя добре вирихтували". Тут пригадую на Талергоф, де немало опинилося й наших Лемків, завдяки „добрим провідникам" — кацапикам.

Думаю, що тепер вже кождий свідомий Українець виобразить собі „гаразди" брата (і до рідного, але забутого) — Лемка та поспішить як найскорше загибаючому братови на поміч, якої так прагне і шукає він.

Бо у нього є охота і жертвенність, як це виказує статистика жертв на „Рідну Школу" за місяць квітень з деяких лемківських повітів ,Сянік, Горлиці, Березів), але за те бракує їй провідників і орґанізаторів, яких найпершим завданнєм було би, а зглядно є усвідомити темну масу і дати початок та напрям новому життю. А Лемки, як мені здається це дуже добрий елемент до цього... Коли ми кинемось зараз орґанізувати Лемків, і візьмемось добре до праці, то в короткім часі Лемківщина стане цим сильним і грубим муром, який боронити ме вступу до нашої батьківщини всяким непрошеним сусідам.

Тому, ще раз зазначую тут що тепер конечно потрібно нам кілька ідейних людий-провідних післати на „креси", але таких, які зі зрозуміннєм цеї справи брались би енерґійно до праці, як наприклад др. В. Блавацький. Він недавно отворив свою канцелярію в Сяноці, де вже видно його працю на полі освітнім і культурнім.

Але це щойно один добрий стовп, на який можна опертись нам. А таких подібних треба нам зараз кількадесять. Але зараз!

Тому над цим не роздумуймо довго, а берімся зараз до праці, бо оборона таких окраїн дуже важна і пильна.

Лемко.

УКРАЇНСЬКЕ ІСТОРИЧНО-ФІЛЬОЛЬОҐІЧНЕ Т-ВО У ПРАЗІ.

Перший рік праці.

Минув рік, від коли заходами деяких українських учених, головно заходами проф. Д. В. Антоновича й проф. В. О. Біднова, у Празі засновано Українське Історико-Фільольоґічне Товариство. За цей перший рік Т-во стало на ноги, розвинуло свою наукову діяльність і здобуло одне з перших місць серед українських наукових орґанізацій на чужині.

Т-во має 29 дійсних членів і 2 членів співробітників. Серед них знаходимо імена проф. С. Дністрянського, проф. О Колесси, проф. Ст. Смаль-Стоцького, проф. В Щербаківського, проф. Ф. Щербини, проф. Є. Перфецького і багато инших, відомих освіченому Українцеви.

Збори Т-ва відбуваються кождого вівтірка в котрій небудь з авдиторій чеського Карлового університету. Протягом року відбулося 18 прилюдних засідань на яких прочитано 24 доклади. Назовемо лиш найцікавійші з них.

Проф. Д. В. Антонович (він є головою т-ва) прочитав доклади: „Хто був будівничим Братської церкви у Львові?"; „Памяти Миколи Ярошенка" й „Розвій форми української деревляної церкви".

Проф. В. О. Біднов (секретар т-ва): Устне оповідання запорожця Н. Л. Коржа та його походження"; „Оточенне серед якого ріс і виховувався Іван Котляревський"; „Ан. Скальковський, як історик Степової України"; „Де які уваги до біографії Гр. Сковороди".

Проф. О. Колесса: „Південно-Волинське Городище та городиські рукописні памятники.

Проф. О. Г. Лотоцький: „Свиток Ярослава Мудрого".

Проф. В. Сіцінський: „Українська хата в околицях Львова".

Проф. Ст. Смаль-Стоцький: Метрика в Шевченкових творах. ... ...

Проф. В. Щербаківський: „Мальована кераміка на Полтавщині"; „Орнамент українського іконостаса"; „Українська писанка й соняшний культ".

На останнім засіданні т-ва, яке відбулось дня 17. червня, **проф. М. Славинський** прочитав дуже цікаву розвідку про леґендарного Кия, від якого походить назва „Київ". Між иншим, при цій нагоді один з присутніх пояснив, звідки походить назва „Харків" (про це є замітка в сьогорішнім календарі „Свободи", де сказано, що походженне цеї назви невідоме). Назва походить од річки, що з поконвіку зветься „Харків". Вже потім, коли місто давно стояло, склалась леґенда про козака Харка, який прийшов з Запоріжжя й заложив місто Харків.

Три доклади з числа прочитаних на засіданнях т-ва вже видруковано в першім томі „Наукового Збірника" українського університету у Празі. Решта ще дожидається нагоди, щоб вийти в світ у друкованім виді. Т-во нині й захожується коло того, щоб видати власний науковий збірник і видрукувати в нім усі ще недруковані доклади.

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ.

БРАНКА

(Історичне оповідання).

(4)

На другий день Кноль станув перед князем.

— Письма, — князь говорив, — які ти привіз, дуже важні. Путивельський воєвода знов перестерігає нас... Пише, що до граничних московських воєводів приходять з ріжних сторін вісти, що по всій Україні ладиться повстанне проти річи посполитої. Що се повстаннє ось-ось вибухне.

— В наших сторонах тої небезпеки нема, бо народ без зброї, — ротмістр відповів. — Ми перетрусили всі села і всю збрую забрали. Вона в маґазинах ваших замків.

— Дурень ти! Ми забрали тільки ту збрую, котру знайшли... Котру хлоп зле сховав. Збруї між народом більше, ніж се годиться з безпекою річи посполитої. Навпаки, сеї збруї замало в моїх замках. Я ще торік замовив був більші запаси і транспорти вже йдуть. Один транспорт самих мушкетів, що йде аж зі Львова, вчера вийшов з Київа. Піде через Ніжин і Монастирище сюди.

— Дорога з Монастирища сюди непевна.

— Саме того я тебе позвав сюди. Транспорт віддаю під опіку твою і твоїх драґунів. Нині четвер?

— Так.

— Отже в суботу поїдеш з драґунами до Ніжина. Транспорт прийде як не в суботу, то в неділю, або понеділок, найдальше второк. Притедеш сюди. Тут транспорт перейме від тебе ротмістр з Пирятина. Бувай здоров!

Ротмістр не відходив. Стояв далі, переступаючи з ноги на ногу.........

— Ти не дочуваєш? — князь спитав. — Запри двері за собою.

— Я... я при сій нагоді осмілюся просити ясновельможного одної ласки...

— Ласки? Може щоби я приказав виплатити тобі для твоїх драґунів абіцяний жолд?

— Жолдом я не осміляюся дошкулювати...

— Щож се може бути?

— Хочу женитися, — ротмістр виболтав спаленівши.

— Ти вдурів?! Не тому вдурів, що загадав оженитися, але тому, що з сим приходиш до мене. Хиба ти не знаєш, що дівки, які через моїх гостий треба видати замуж, роздає маршалок мого двора? Іди до него, може має яку...

— Мені не треба такої. Я вже маю на приміттю одну, але то шляхтянка.

— Ти справді вдурів. Шляхтянки тобі забаглося? Може хочеш, щоби я усунув перешкоду і зробив тебе шляхотно уродженим?

— Вона шляхтянка, але православна.

— Так було доразу говорити. Отже батько дівки не хоче її дати тобі і ти до мене по протекцію? Хтож то такий?

— Тиравський з Лучиць.

— Тиравський?... Тиравський? Чи не про него пише мені путивельський воєвода?... Зараз подивлюся.

Ярема пригорнув до себе папери, що лежали на столі і став перевертати.

— Так про него. Воєвода пише:

— „Між козаками, що разом з Острянином втікли були до нас і тут поселилися, є люди Вашого сусіда, Тиравського з Лучиць. Сам Тиравський казав їм пристати до Острянина".

— Мені той Тиравський взагалі невигідний, — говорив князь відсуваючи від себе папери. — Лучиці припирають до моїх земель. Той, від котрого Тиравський купив Лучиці, мабуть якимсь неправим способом придбав село. Я Лучинці вже давно повинен був загорнути, так як загорнув Ромни, котрі неправно посідав Казановський. Тепер, коли показалося, що Тиравський зрадник і повинен катови дати своє горло, не буду з ним церемонитися. Зараз завтра іди з драґунами до Лучиць. Дівку возьми собі, мені пришли голову Тиравського. Просто відтам іди до Ніжина по лушкети.

Кноль оголомшений таким корим і радикальним рішеннєм не знав, дякувати за ласку, чи зречися її.

— Ти ще тут?! — князь крикнів. — Гони до любки, бо ще готов хто инший взяти.

— Приказ виконаю. Лучиці найду, самому Тиравському втну голову. Але чи по всім тім його донька схоче бути моєю?

— Чи схоче? Також дивне питанне! Чи не здитинів ти на старість і тобі забаглося, щоби твоя жінка любила... Кого? Такого як ти?

— Любов мені байдужа. Але всеж таки я волів би жінки не силувати канчуком...

— То вже твоя голова в тім, як погодити одно з другим. Зроби так, що Тиравського вбили опришки. Ти будьто би прийшов на ратунок, але запізно. З вдячности сама кинеся тобі на шию і поцілує в ту яму, в котрій колись було око.

На тім авдієнція скінчилася.

У ніжинського старости була на службі сотня ноґайських Татар під сотником Сефером. Саме тоді, коли у Яреми був ічнівський ротмістр, до Сефера зайшов Степан Зондич, реєстровий козак з чигиринського полку.

— Ти до мене з якою вістию? — Татарин спитав, глянувши на малий перстень на мізиннім пальци козака.

— До тебе, але може не з вістями, лише по вісти.

— Не скажу, щоби тепер були тут які вісти для таких як ти. Тут нічо нового... хиба лиш те, що Ляхи перетрушують людські хати за збруєю. І я з моїми людьми мушу брати участь в сих трусах. Де можна, там дивимося крізь польці. Мені вже забогато сеї служби. Від хвилі, коли мене сповістили, що...

Татарин прикусив язика, бо ще не знав, чи козакови, хоч мав перстеник значнійшого заговірника, можна всьо говорити. Козак усміхнувся.

—Карач мурза казав тобі переказати, щоби ти негайно щез з Польщі.

— Ти від него? Вік Карач мурзи... так, без нічого?

Козак виймив малу золоту турецьку монету і подав її Татаринови. Сей оглянув докладно монету і сказав:

— Карб на своїм місци. Тепер кажи, який його приказ?

— Я вже сказав. Лише той один приказ, щоби ти щез відси.

— Де я його знайду?

— Тепер лиш один Господь Бог знає, куди він повіявся. Як прийде до того, що вариться, то він буде мабуть з перекопськими Татарами Тугая... Отже виконаєш приказ Карач мурзи?

— Ще сеї ночи.

— Може би ти, заки щезнеш відси, вигодив мені? Твої хлопці обловляться.

— Твоє діло в звязи з заговором?

— Так. Завтра прийде до Ніжина транспорт збруї для гарнізонів Яреми. Шість возів нових мушкетів. Окрім того з транспортом ідуть три вози всякої всячини. Я дістав приказ забрати збрую і приставити на Запороже. Щоби по дорозі сюди не звертати на себе уваги, я взяв з собою замало хлопців, гадаючи, що тут призбираю решту. Але на се замало маю часу.

— Кілько вас?

— Десять. Ми не йшли люди в купі, але в розсипці слідкували за транспортом. Вчера я випередив транспорт і зайшов сюди, щоби зібрати більшу ватагу. Сей, до котрого мене з сим ділом спровадили, ще не зголосився до мене. Мабуть його тепер цілком нема тут.

— Ти його ще не знаєш?

— Ні. І не знаю, де й як знайти його.

— В дорозі до Ніжина тяжко буде наскочити на валку. В самім Ніжині ще тяжше.

— Ані в дорозі до Ніжина, ані в самім Ніжині. З Ніжина валка піде дальше. Куди, ще не знаю. На всякий случай піде через Монастирище, бо транспорт призначений для котрогось замку Яреми.

— Коли так, то транспорт піде або на Прилуки, або на Ромни. Оба шляхи пригожі на засідки.

— Отож... Вигодиш мені?

— Що на тім зискають мої хлопці?

— Мені лишиш мушкети і тілько возів з тяглом, кілько треба буде, щоби з тими мушкетами заїхати аж на Запороже.

(Дальше буде).

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА

за місяць червень, 1924 р.

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1.	385.10	140.	35.16
2.	140.93	141.	13.52
3.	62.39	142.	92.05
4.	74.12	143.	56.42
5.	44.47	144.	56.26
6.	19.89	145.	42.07
7.	169.53	146.	60.96
8.	114.19	147.	172.39
9.	117.42	148.	12.32
10.	173.89	149.	47.23
11.	19.09	150.	13.71
12.	112.18	151.	46.08
13.	38.15	152.	33.91
14.	46.39	153.	12.06
15.	40.37	154.	35.90
16.	30.26	155.	233.23
17.	26.22	156.	35.01
18.	102.58	157.	54.95
19.	9.19	158.	9.58
20.	144.39	159.	52.63
21.	33.44	160.	77.36
22.	76.41	161.	48.62
23.	36.59	162.	46.39
24.	141.16	163.	52.57
25.	33.05	164.	45.83
26.	27.83	165.	98.28
27.	40.48	166.	19.62
28.	153.76	167.	30.15
29.	141.09	168.	108.27
30.	46.30	169.	19.95
31.	108.04	170.	204.96
32.	31.91	171.	48.41
33.	45.13	172.	48.83
34.	90.73	173.	28.84
35.	28.10	174.	44.97
36.	32.38	175.	92.20
37.	28.31	176.	29.80
38.	214.57	177.	66.12
39.	75.41	178.	34.34
40.	22.81	179.	157.55
41.	39.76	180.	13.37
42.	105.08	181.	119.60
43.	35.32	182.	80.98
44.	87.68	183.	93.41
45.	137.86	184.	7.33
46.	20.31	185.	54.45
47.	20.00	186.	69.65
48.	57.24	187.	46.18
49.	7.64	188.	11.98
50.	34.34	189.	13.01
51.	66.04	190.	11.06
52.	24.59	191.	46.52
53.	47.81	192.	45.93
54.	12.57	193.	135.35
55.	53.42	194.	14.64
56.	66.14	195.	34.00
57.	73.11	196.	44.50
58.	45.48	197.	42.34
59.	120.62	198.	56.07
60.	16.43	199.	12.86
61.	71.08	200.	68.39
62.	82.32	201.	37.28
63.	282.82	202.	30.86
64.	58.28	203.	84.43
65.	164.42	204.	16.78
66.	105.44	205.	12.19
67.	97.22	206.	270.13
68.	26.03	207.	45.43
69.	102.30	208.	22.64
70.	214.57	209.	121.23
71.	16.65	210.	38.81
72.	50.04	211.	86.84
73.	84.91	212.	25.11
74.	34.89	213.	250.45
75.	62.62	214.	36.10
76.	165.08	215.	39.22
77.	94.21	216.	25.09
78.	148.13	217.	181.47
79.	6.26	218.	193.81
80.	28.79	219.	47.54
81.	109.26	220.	110.05
82.	46.03	221.	274.45
83.	58.13	222.	26.09
84.	9.62	223.	151.85
85.	95.74	224.	18.49
86.	131.27	225.	28.25
87.	94.67	226.	20.42
88.	3.46	227.	49.87
89.	8.53	228.	39.51
90.	141.73	229.	160.77
91.	189.27	230.	176.98
92.	16.46	231.	43.36
93.	24.50	232.	67.05
94.	114.61	233.	58.11
95.	64.97	234.	117.44
96.	182.25	235.	89.08
97.	36.38	236.	42.00
98.	188.89	237.	168.85
99.	145.70	238.	24.90
100.	74.95	239.	152.83
101.	50.32	240.	16.17
102.	217.85	241.	16.75
103.	63.81	242.	77.47
104.	163.41	243.	74.70
105.	89.78	244.	27.54
106.	185.73	245.	86.27
107.	50.37	246.	32.01
108.	76.37	247.	191.85
109.	116.21	248.	45.38
110.	19.96	249.	29.77
111.	27.13	250.	20.09
112.	126.02	251.	99.95
113.	80.65	252.	40.09
114.	66.35	253.	25.08
115.	15.64	254.	96.56
116.	42.50	255.	56.39
117.	80.42	256.	17.74
118.	70.01	257.	8.16
119.	36.28	258.	28.68
120.	95.31	259.	111.24
121.	54.20	260.	29.07
122.	28.72	261.	24.21
123.	47.20	262.	20.43
124.	60.99	263.	24.53
125.	16.09	264.	21.51
126.	71.82	265.	26.43
127.	87.81	266.	45.27
128.	41.50	268.	36.51
129.	19.80	269.	33.24
130.	177.59	270.	140.82
131.	16.88	271.	21.22
132.	117.60	272.	9.05
133.	138.52	273.	61.71
134.	25.32	274.	122.69
135.	123.29	275.	35.30
136.	124.06	276.	309.69
137.	92.81	277.	39.41
138.	89.07	278.	44.94
139.	47.45	279.	19.30

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
280.	63.44	323.	40.12
281.	13.67	324.	67.06
282.	106.21	326.	113.76
283.	80.94	330.	84.91
284.	22.77	332.	65.02
285.	29.09	336.	86.08
286.	61.88	338.	227.34
287.	12.61	339.	47.53
288.	167.83	341.	55.03
289.	20.26	342.	89.99
290.	45.41	344.	29.25
291.	22.67	347.	41.15
292.	159.03	350.	48.85
293.	22.24	351.	40.53
294.	37.27	354.	36.43
295.	139.33	355.	62.74
296.	142.48	357.	44.12
297.	15.32	363.	106.90
298.	46.01	364.	122.53
299.	17.86	365.	101.85
300.	243.58	367.	138.36
301.	80.63	369.	109.54
303.	20.82	370.	143.63
304.	24.87	371.	61.62
305.	26.77	379.	54.86
306.	12.40	380.	26.74
307.	10.32	381.	14.11
308.	89.34	384.	77.21
309.	9.72	385.	182.68
314.	9.49	388.	116.53
315.	13.51	392.	16.31
316.	192.36	393.	24.96
317.	79.10	396.	69.46
318.	75.06	400.	34.76
320.	43.38	401.	24.04
321.	56.83	402.	3.67

З місячних вкладок	24.752.67
Процент від бондів	1.374.00
Процент від морґечів	1.273.00
Сплата морґечу	565.00
Зворот коштів правних до фонду адміністр.	184.64
Сирітські части по бл. п.:	
Іван Ґіль, від. 103	380.00
Мик. Малецький, в. 56	1.000.00
Разом	29.529.31

РОЗХІД:

Посмертне по бл. п.:

Марія Фіна, від. 292	1.000.00
Олекса Каганяк, в. 103	250.00
Іван Ґіль, в. 103	500.00
Мик. Малецький, в. 56	1.000.00
Стан. Рудавиць, в. 157	1.000.00
Йосиф Гайда, в. 157	500.00
Яцко Ґучко, в. 191	1.000.00
Йосиф Когут, в. 43	284.64
Марія Стопець, в. 125	500.00
Вас. Червінський, в. 96	1.000.00
Іван Дупля, в. 157	500.00
Г. Капусцінський, в. 65	1.000.00
Й. Поплавський, в. 1	1.000.00
Іван Дорош, в. 295	750.00

Запомоги з фонду запомогового:

Василь Кохан, в. 2	50.00
Анаст. Андрусючко, в. 4	25.00
Мих. Яцула, в. 7	50.00
Леон Вах, в. 53	50.00
П. Холявський, в. 62	50.00
Марія Корпан, в. 69	50.00
П. Чуправський, в. 70	75.00
Арсеній Ґербут, в. 106	50.00
Максим Музика, в. 106	50.00
Веронія Мороз, в. 109	50.00
Фелікс Мачуба, в. 215	50.00
Матвій Щевяк, в. 274	100.00
Сильв. Ґалик, в. 1	25.00
Мих. Воловчак, в. 217	50.00
Іван Паплик, в. 336	50.00

Виплати з фонду сирітського:

Ів. Шубравський, в. 245	700.00
Ст. Антонишин, в. 245	472.00
Іван. Зеленюк, в. 63	283.00
Дм. Лютик, в. 292	189.00
Мик. Курчицький, в. 218	627.50
Фр. Бахала, в. 99	189.00
Яцко Мовчук, в. 277	768.00

Розходи адміністраційні:

Свобода за орґан	3.330.90
Платня гол. уряду	445.00
За печатки для від.	11.25
Єтейти В. Ва. і Огайо за лайсенси	35.00
Видатки канцелярійні	52.05
Інвестиція готівки в морґечах	16.500.00
Разом	34.662.34

ЗІСТАВЛЕННЄ:

Готівка з кінцем міс. мая 1924 остала	155.754.71
Прихід за червень	29.529.31
Разом	185.284.02
Розхід за червень	34.662.34
Готівка з кінцем міс. червня остає	150.621.68

БІЛЯНС:

Стан чинний:

Готівка	150.621.68
Морґечі	411.505.00
Бонди	463.416.48
Реальність	19.500.00
Друкарня	27.500.00
Разом	1,072.543.16

Стан довжний:

Фонд посмертний	637.126.14
„ резервовий	195.868.91
„ запомоговий	33.066.22
„ адміністрац.	30.457.98
„ конвенційний	22.643.43
„ сирітський	153.380.48
Разом	1,072.543.16

С. Ядловський, гол. пред.;
В. Левчик, гол. касієр; . . .
Р. Слободян, г. фін. секр.

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ

за місяць червень, 1924 р.

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1.	18.25	168.	17.10
2.	10.25	170.	12.85
3.	6.55	171.	25
4.	2.70	172.	3.05
5.	4.75	174.	3.40
7.	25.90	175.	5.65
8.	6.08	176.	2.55
9.	12.40	177.	3.60
10.	3.15	179.	15.30
14.	1.65	181.	15.75
15.	6.55	182.	7.00
16.	5.85	183.	5.00
18.	8.25	192.	2.05
20.	4.73	193.	8.55
21.	90	196.	3.15
22.	15.55	197.	2.25
23.	1.85	198.	3.75
24.	13.95	200.	11.70
25.	2.70	201.	1.60
27.	2.70	203.	5.85
28.	16.00	204.	4.05
29.	7.65	206.	28.35
30.	6.55	208.	2.50
31.	16.45	209.	13.05
34.	5.40	210.	5.40
35.	3.15	211.	6.00
38.	25.95	213.	21.70
39.	3.83	214.	6.30
40.	2.70	217.	22.95
41.	3.85	218.	26.60
42.	7.90	219.	2.03
43.	2.05	220.	12.15
44.	16.20	221.	11.25
45.	7.87	223.	15.15
47.	1.80	224.	1.80
50.	5.85	226.	1.80
51.	2.03	227.	1.65
52.	90	228.	5.40
53.	5.40	229.	9.22
55.	2.50	230.	13.95
57.	6.55	232.	4.95
58.	4.75	233.	90
59.	8.80	234.	25.90
61.	4.95	237.	18.70
62.	7.20	238.	1.35
63.	29.05	239.	11.05
64.	5.65	241.	1.15
65.	9.45	242.	4.50
66.	3.60	243.	16.65
67.	6.08	244.	2.95
68.	1.80	245.	9.00
69.	2.15	246.	2.95
70.	19.35	247.	22.50
72.	10.00	248.	2.70
73.	6.08	250.	2.47
74.	1.65	251.	10.60
75.	9.90	252.	2.55
76.	19.35	253.	2.05
77.	90	258.	2.95
78.	3.60	259.	13.95
80.	1.20	261.	2.50
81.	5.40	262.	4.05
82.	4.50	263.	3.60
83.	8.10	264.	3.60
85.	9.45	266.	50
86.	2.70	268.	50
87.	13.50	269.	3.60
90.	15.75	270.	20.00
91.	16.65	271.	50
93.	1.80	272.	1.00
94.	6.53	274.	9.23
95.	1.80	275.	4.30
96.	13.60	276.	36.00
97.	2.50	278.	7.00
98.	3.80	282.	13.50
99.	23.20	283.	5.85
100.	4.50	284.	2.50
102.	22.95	288.	16.20
103.	1.80	289.	2.20
104.	18.70	292.	8.77
105.	5.40	293.	1.15
106.	5.20	294.	2.48
108.	8.33	295.	2.05
109.	8.10	296.	4.73
110.	75	298.	6.00
112.	12.15	300.	13.50
113.	6.30	301.	8.75
114.	2.95	308.	16.65
116.	4.30	314.	90
118.	2.25	316.	19.58
120.	7.65	317.	5.40
121.	7.90	320.	3.60
123.	4.05	321.	6.75
124.	14.00	323.	3.85
126.	2.65	324.	8.33
127.	4.05	326.	13.05
128.	5.20	330.	3.85
130.	4.30	332.	5.65
131.	1.15	336.	3.15
132.	22.30	338.	25.20
133.	4.05	339.	8.55
135.	5.65	341.	2.95
136.	15.75	342.	17.35
137.	11.70	344.	2.20
142.	5.65	347.	5.40
143.	1.80	350.	1.35
145.	1.75	351.	5.18
146.	6.30	355.	3.40
147.	23.40	357.	4.50
148.	4.50	363.	11.25
149.	6.30	364.	7.43
153.	3.20	365.	6.10
155.	41.20	367.	10.13
156.	2.25	369.	15.40
158.	90	370.	7.90
159.	5.73	371.	8.10
160.	11.90	379.	2.93
161.	5.75	380.	2.75
162.	4.05	384.	8.25
163.	5.85	385.	12.85
164.	3.15	388.	7.43
165.	5.65	396.	9.00
166.	1.13	399.	7.95

З місячних вкладок	1.914.51

РОЗХІД:

Посмертне по бл. п.:

Теод. Шваничак, в. 278	133.00

Розходи адміністраційні:

Платня робітника	125.00
Видатки канцелярійні	18.67
Разом	276.67

ЗІСТАВЛЕННЄ:

Готівка з кінцем міс. мая остала	34.322.16
Прихід за червень	1.914.51
Разом	36.236.67
Розхід за червень	276.67
Готівка з кінцем міс. червня остає	35.960.00

Зіставленне по фондам:

Фонд посмертний	27.390.29
„ адміністрац.	8.569.71
Разом	35.960.00

Виплачено зі старої резерви по бл. п. Теодор Шваничак, від. 278 — $67.00.

С. Ядловський, гол. пред.;
В. Левчик, гол. касієр; . . .
Р. Слободян, г. фін. секр.

ЖІНОЧИЙ РУХ В ІНДІЇ.

Великі сили, які причинились до відродження національного індійського життя, не остались без впливу і на індійських жінок. В індійської жінки починає пробуджуватися політична свідомість. Займає відповідальні становища. Образований Індієць ніколи не противиться змаганням сучасних індійських жінок, які стараються здобути все більше свободу і співділати в суспільному життю. На конґресі в Коконаді (Південна Індія) заявив предсідник індійського національного соціялістичного комітету: „Ми мусимо познакомити наші діти з усіма питаннями соціяльного порядку і з питаннями духового розвитку не лише задля них самих, але й задля чоловіків. Мусимо тямити, що без жінок і без її точки погляду не може бути мови про поступ чоловіків".

Горожанські права (за котрі стільки поколінь боролося як в Америці так і в Европі) — признане є індійським жінкам у британських провінціях і індійських автономічних державах протягом незвичайно короткого часу. І вони не стрічалися зі спротивом. Около 400 тисяч жінок займає ріжні становища. З цього числа припадає 11.289 на лікарки, 25.745 на жінки, що працюють на полі виховання й науки, а 88.471 присвятилися літературі, науці, мистецтву. Ці числа є дуже високі, коли зважимо, що між Індійками є ще й тепер 99 процент анальфабеток.

Крім трьох або чотирох володіючих жінок, котрі незвичайно уміло й енерґійно правлять на-пів незавсимими державами (як прим. княгиня Бгопаля), тисячі жінок опірається британській силі й солідарно прилучуються до національного руху. Тут сповняють незамітно важну ролю. В масах політична свідомість іще не пробудилась. Вона будиться щойно тоді, коли чоловіка або брата арештують за політичну роботу і замкнуть у вязницю. Тоді Індійки готові на все, щоби лише освободити чоловіка. Хоч нині ще годі говорити про пробудження політичної свідомости, то вже около 60 жінок працює в індійському національному конгресі на дуже важних і відповідальних становищах. Їх імення звісні в цілій Індії, а богато є між ними таких, що за свої політичні переконання перетерпіли тяжкі муки, мучились по тюрмах. Инші становища національного життя, як виховання і шкільництво, журналістика, право, медицина займають жінки повільним, але певним темпом, сповняють поважну, пожертовану працю. Індустріялізація краю притягнула до праці пять міліонів селянських і робітничих жінок. Робота жінок у національному русі обіймає теж: орґанізацію народніх шкіл, руханкових товариств і школи домашнього господарства. Жінки підпирали бойкот анґлійських виробів а займались ручним ткацтвом і прядінням, пропаґували між жіноцтвом, промовляли публично, вибірали до політичних і педаґоґічних установ, противилися безоглядному законодавству.

Споміж жінок, котрі відграють важну ролю у індійському публичному життю, слід згадати Сароджіну Наіду, славну поетку й бесідницю. Вона втішається такою повагою і впливом, як рідко котрий Індієць. Потім Сараджа Чордгарані, котра від початку національного руху орґанізувала північну Індію. Дальше жінка славного індійського проводиря Ґанґі, добра бесідниця й орґанізаторка. Того дня, коли її чоловік Могані, молода мусліманка і прославилася. Слід іще згадати стару, сивоволосу неньку головних проводирів мусліманів у Індії, Могамеда і Шавкет Алія, на ймення Аґаді Бану. Серпанок („пурда" — життя за занавісою), який носила ціле життя, змінила на инший спосіб життя, щоби лише могти продовжати працю своїх синів. Всеіндійський жіночий конґрес який відбувається щороку рівночасно з національним конґресом, є виключно під проводом жінок. За час небоґато літ можна запримітити сильний розвиток індійської жінки. В 1921 році зорґанізувалось тут 15.000 жінок, коли 1924 року найшлося там около 100.000 жіноцтва. З року на рік росте в них зацікавлення для публичної дискусії ріжних питань. Індія висилає також своїх делеґатів на інтернаціональні конґреси в справі управлення жінок до голосування. Минулого року було на такому конґресі три індійські жінки. А на останній жіночий конґрес у Римі (що відбувся м. р. в маю) Індія вислала сім жінок-делеґаток.

На полі виховання і суспільних реформ індійські жінки працюють уже більше як пятьдесять літ. Займають визначні і впливові місця на всіх університетах, які основано під впливом національного руху. Не лише на нових, але й на старих університетах, як прим. у високій жіночій школі в Паоні, університеті в Бомбаю, індійському університеті в Бенарес займають становища вчительок. І правничому званню присвячуються. Індійська Газра виступала як адвокат на високому суді в Паоні. Індійка Мріналіні Чатопадія займає визначне місце адвоката на головному суді в Гайдерабаді. В Бомбею, Мадрасі, Калькуті і Пенджабі є жінки функціонарками міських властий.

Та цього всего ще мало, коли взяти під увагу що Індія великанський край та що з політичних причин остала значно позаду під соціяльним оглядом, у порівнанні з иншими краями.

НА ВОЛИНІ ПІД ПОЛЬЩЕЮ.

На святі.

(З луцької Громади).

Дядько Онисько Псуйтабак, що ще з часів Миколи був у Державній Думі, за свободу — був у Центральній Раді, а при Гетьмані у хліборобах, приїхав якось у місто. Зліз з воза, закурив люльку. Тому, що він вдечому, а особливо на політиці розуміється, почав ходити дядько Онисько по місті, розглядатись, розпитуватися. Зустрів Янека з Макотерт, колишнього свого приятеля, а тепер великого пана. Цей Янек вже й не пізнавав дядька Ониська, але сьогодня чогось підскочив та й каже:

— Ушановане, пане Псуйтутунь...

— Дай Боже здоровлячка... Я що пане? — Запитується дядько Онисько.

— Нічого... Ѓріхали, пане Псуйтутунь, на свято?

— На яке свято? Чи сьогодня свято?!!!

— Свято... Народове... Може хочете подивитись?...

— Чи ти бачиш? Свято сьогодня... Параскеви чи Антона? Ні.. У календарі нема... Але подивитись можу...

— Прошу дуже... — говорить Янек.

Пійшов дядько Онисько за Янеком. Бачить на улиці величезний натовп. Розглянувся. Бачить — тут тобі і Шуляковскі — референт з Пампушкова; тут тобі і Абецадло — староста з Кутихвостя; тут тобі й Пшепюрковскі, поміщик з Матняча.

— Е-ге... Товариство нічого собі... А деж наші? Нема нікого ні з Макотерт, ні з Крутихвостів, ні з Дерихвостів, ні з Червоного... Деж вони?

Але раптом заграла музика. Почали йти жовніри. Як загуркотіли колесами гармати та як зявилиась пожарна команда. Ониськови аж страшно стало.

— Ну, браці... — думає собі — Таке бачив тільки у Москалів...

Тримається за стовп, але дивиться, а за пожарниками вже йдуть дітлахи. Ідуть та співають:

— „Не дами земі..."

Дядькови стало смішно:

— Ну й маленьство... Ну й діти... Отакі, а вже землі хочуть... Чи мої діти про це думають? Ге... Ге... От що значить панські діти! Одразу хапаються за землю... Але от тутка і бачить, що за дітьми йдуть і старі. Тутки тобі і синдикати ріжні, тут тобі і Банки, тут тобі і спілки... Всі по польськи.

— А деж наші? Га?! Чи нема у нас якихось спілок, чи банків? Як свято то свято... Певне поховались. Буду шукати.

Ото як скінчилося свято, то й пійшов дядько шукати. Всіх знаходить: Волинські Синдикат Рольнічи і Звйонзек Інвалідуф і Звйонзек рольнікуф, і ріжні доми гандльови і бюро лесьне, ріжні спулдзельні і Осади — все.

— А українських нема... Ну... Значить, нема Українців...

Дядькови аж волосся стало на голові.

— Якже нема? А в Луцькому повіті на селах... А в Рівенському, а в Дубенському? Що не село то українське... Ге... Ге... Та нашого брата як маку...

От тутки і підскочив Янек.

— Ну знайшли своїх Українців?

— Щось не бачив... Певно — відповів диплъоматично дядько, — вони поліції налякались.

— Може й налякались... — відповів теж диплъоматично Янек: — Буває...

— Але ото мені дивно, що тутки нема ні Банків українських, ні Спілок, ні крамниць а всі чужі... Що воно таке?

— Не здатні... Ні до чого... Не можуть нічого зробити...

— Не можуть? Не хочуть — кажете? Ге... Ге... А я думаю, що й не можуть і не хочуть... Разом...

Волинячина.